

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ СВІТОВИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми

Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

бакалавр

01 Гуманітарні науки

032 Історія та археологія

Історія та археологія

4

3 рік, I семестр

Додаткові навчальні дисципліни, які вивчаються
понад обсяги, визначені навчальним планом
згідно з розкладом

українська

щовівторка 13.00–14.20 (204 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на платформах
ZOOM та Google-class).

кандидат історичних наук, доцент

Павленко Людмила Анатоліївна

E-mail: pavlenko_lud@ukr.net

Facebook Messenger Людмила Павленко

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Історія світових цивілізацій» охоплює коло проблем цивілізаційного розвитку людства від перших локальних цивілізаційних утворень до сьогодення, а також широкий спектр теорій цивілізацій у вітчизняній та зарубіжній наукових традиціях. Вивчення дисципліни сприяє формуванню вмінь і навичок розуміння специфіки цивілізаційного підходу до вивчення всесвітньої історії, які здобувачі освіти зможуть застосувати у своїй професійній діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теорії цивілізацій та локальні цивілізації в історії людства.

Програма навчальної дисципліни складається з п'ятих змістових модулів:

1. Вступ до курсу «Історія світових цивілізацій». Поняття «цивілізація».
2. Теорії світових цивілізацій.
3. Ранньокласові цивілізації Стародавнього Сходу.
4. Антична та середньовічна цивілізації.
5. Індустріальна та постіндустріальна цивілізації.

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія світових цивілізацій» є комплексне ґрунтовне вивчення цивілізаційного розвитку людства та аналіз цивілізаційних теорій

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПШ	Компетентності
ЗК 02	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 03	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 04	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 06	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 07	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 08	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК 09	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 10	Здатність працювати в команді.
СК 1	Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
СК 2	Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.
СК 4	Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.
СК 5	Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
СК 6	Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.
СК 7	Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.
СК 8	Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
СК 9	Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
СК 10	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
СК 13	Здатність визначати причинно-наслідкові зв'язки розвитку людської цивілізації, основні етапи її становлення.
СК 14	Здатність визначати загальні закономірності та особливості історичного розвитку країн світу, визначати місце історії України у контексті світової історії.
	Здобувач вищої освіти буде здатен Програмні результати навчання*
	Характеризувати основні цивілізаційні поняття і терміни.
	Аналізувати хід всесвітньої історії як циклічний процес розвитку і трансформації циклічних цивілізацій
	Визначати взаємозв'язок, взаємовплив, спадкоємність світових цивілізацій від давнини до сучасності.
	Виявляти фактори глобалізації і локалізації у сучасному бутті цивілізацій світу.

	Використовувати сучасні підходи до вирішення дискусійних питань історії світових цивілізацій.
	Застосовувати отримані знання та сформовані вміння і навички у професійній діяльності.

**вказуються лише для обов'язкових компонент освітньої програми*

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль I				
1	Навчальний курс «Історія світових цивілізацій».	2		2
2	Походження та еволюція поняття «цивілізація».	2		4
3	Концепція цивілізації.	4		2
4	Етапи розвитку та періодизація історії світових цивілізацій.	2		4
Модуль II				
5	Бачення цивілізаційного процесу доби античності, Стародавнього Сходу, старозавітно-християнського періоду.	2		4
6	Погляд на цивілізаційний поступ у давньохристиянській філософії середньовіччя та ідейній традиції Раннього нового часу.	2		4
7	Новоєвропейська філософія історії у раціоналістичній традиції 17 ст.	2		4
8	Культурно-історичні концепції французьких просвітників та постпросвітників.	2		4
9	Німецька філософія історії другої половини 18 – першої третини XIX ст.	2		4
10	Провідні теорії цивілізацій XIX–XX ст.	4		4
III Модуль				
11	Передісторія людського суспільства.		2	4
12	Ранньокласові цивілізації Стародавнього Сходу: Месопотамська, Єгипетська, Індійська, Китайська.		2	4
13	Цивілізації військових імперій: Ассирія, Хетська держава, Перська держава.		2	
IV Модуль				
14	Антична та середньовічна цивілізація.		2	4
15	Західна середньовічна цивілізація.		2	4
16	Середньовічні цивілізації Сходу:			4

	арабська, китайська, індійська, японська.			
V Модуль				
17	Предіндустріальна цивілізація.		4	4
18	Західноєвропейська індустріальна цивілізація.		2	4
19.	Цивілізації Сходу в індустріальний період.		2	4
20	Постіндустріальна (інформаційна) цивілізація.		2	4
Разом за курс - 60 год		24	20	76

Тематика практичних занять.

Модуль I

Тема 1. Передісторія людського суспільства. (2 год)

План:

1. Теорії походження людини.
2. Процес становлення людського суспільства.
3. Еволюція господарської діяльності.
4. Перша інформаційна революція. Духовний розвиток.

Тема 2. Ранньокласові цивілізації Стародавнього Сходу: Месопотамська, Єгипетська, Індійська, Китайська (4 год.).

План:

1. Месопотамська.
2. Єгипетська.
3. Індійська.
4. Китайська.
- 5.

Тема 3. Цивілізації військових імперій: Ассирія, Хетська держава, Перська держава (4 год).

План:

1. Особливості виникнення військових імперій.
2. Ассирія.
3. Хетська держава.
4. Перська держава.

Модуль II

Тема 4. Античні цивілізації: давньогрецька, елліністична, давньоримська (2 год.)

План:

1. Характерні риси Стародавньої Греції.
2. Особливості цивілізаційного розвитку Римської імперії.
3. Роль і значення культури античності у всесвітній історії.

Тема 5. Західна середньовічна цивілізація (2 год.).

План:

1. Періодизація середньовічної цивілізації.
2. Велике переселення народів та створення варварських держав.
3. Устрій ранньофеодальної монархії.
4. Розвиток країн Європи: Франції, Німеччини, Англії, Італійських міст-держав.
5. Зародження візантійської цивілізації.

Тема 6. Предіндустріальна цивілізація (2 год.).

План:

1. Роль Великих географічних відкриттів у формуванні капіталістичних відносин.
2. Вплив італійського Відродження та західноєвропейську цивілізацію.
3. Процес Реформації та Контрреформації в Західній Європі.
4. Промислова революція ХУІІІ ст. як фактор утвердження капіталістичних відносин.
5. Формування світових колоніальних імперій.
6. Просвітницький абсолютизм в контексті повного переходу до індустріальної цивілізації.

Тема 7. Західноєвропейська індустріальна цивілізація (2 год).

План:

1. Роль промислового перевороту ХУІІІ ст. та технологічного перевороту ХІХ ст. в становленні індустріальної цивілізації.
2. Вплив Війни за незалежність в США та Великої Французької революції на остаточне формування індустріального капіталістичного суспільства.
3. Нові тенденції в політичній та державно-правовій системі ХУІІІ-ХІХ ст.
4. Науково-технічна революція ХХ ст.
5. Еволюція соціальної стратифікації суспільства протягом ХУІІІ-ХІХ ст.
6. Культурно-релігійний фактор в розвитку цивілізацій нового часу.

Тема 8. Постіндустріальна (інформаційна) цивілізація (2 год).

План:

1. Фази розвитку постіндустріальної цивілізації.
2. Нові тенденції інформаційного суспільства.
3. Глобалізація як основна тенденція постіндустріальної цивілізації.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

Основна література:

1. Алексеенко І. Світові цивілізації в історичній динаміці. Політичний менеджмент. 2003. № 3 [Електронний ресурс]. Режим доступу :<http://dSPACE.nbuV.gov.ua/bitstream/handle/123456789/11639/16-Alekseenko.pdf?sequence=1>.
3. Беляев Е.А. Арабы, ислам и Арабский халифат в раннем средневековье. М., 1965.
5. Бжезинский З. Великая шахматная доска [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://hists.narod.ru/doc/new/knigi/Brzezinski_Velikaja_shachmatnaja_doska.pdf.
6. Боннар А. Греческая цивилизация. М.: Искусство, 1991.
7. Борисковский П.И. Древнейшее прошлое человечества. М.: Наука, 1980. 240 с.
8. Буданова В.П. История мировых цивилизаций: Учебник. М., 2004. 202 с.
9. Васильев А.А. История средних веков. М., 1993.
10. Виппер Р.Ю. История нового времени: Учебное пособие. К.: Ника- центр; Вист-С, 1997. 621 с.
11. Всемирная история: учебник для вузов / Под ред. Г.Б. Поляка, А.Н. Марковой. М.: ЮНИТИ, 2001. 496 с.
12. Грант М. Классическая Греция. Пер. с англ. М.: ТЕРРА-Книжный клуб, 1998. 336 с.
14. Гуревич А.Я. Харитонович Д.Э. История средних веков: Учебник. М.,
15. Данилевский Н. Я. Россия и Европа. / Составление и комментарии Ю. А. Белова / Отв. ред. О. Платонов. М.: Институт русской цивилизации, 2008. 816 с.

- [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://legitimist.ru/lib/philosophy/n_danilevskij_rossiya_i_evropa.pdf.
17. Добиаш-Рождественская О.А. Эпоха крестовых походов (Запад в крестоносном движении). П., 1918.
18. Древние цивилизации / Под ред. Г.Н. Бонгарард-Левина. М.: Мысль, 1989. 47с.
19. Ж. ле Гофф. Цивилизация средневекового Запада. М., 1992.
20. Заблоцка Ю. История Ближнего Востока в древности / Пер. с польск. М.: Наука, 1989. 415 с.
25. История Европы. Т. 4. Европа нового времени (XVII—XVIII века). М.: Наука, 1994. 509 с.
26. История мировой культуры (мировых цивилизаций). Ростов н/Д: изд-во «Феникс», 2002. 544 с. [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://yanko.lib.ru/books/cultur/drach-hist_w_cult.pdf.
28. История средних веков: В 2-х т.: Учебник / Под ред. С.П. Карпова. М.: Изд-во Моск. Ун-та; ИНФРА-М, 1998. Т. 1. 640 с.
32. Краткая история мировых цивилизаций [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://godsabay.ru/civilizations/>.
33. Крижанівський О.Г. Історія Стародавнього Сходу. Підручник. К: Либідь, 2000. 592 с.
36. Маринович Л.Г., Греки и А. Македонский: К проблеме кризиса полиса. М.: Наука, 1993. 288 с.
37. Маяк И.Л. Рим первых царей (Генезис римского полиса). М.: Изд-во МГУ, 1983. 272 с.
39. Мелларт Дж. Древнейшие цивилизации Ближнего Востока / Пер. с англ. И ком. Е.В. Антоновой. М.: Наука, 1982. 149 с.
41. Новая история стран Европы и Америки: Первый период: Учебник / В.И. Виноградов, Н.М. Гусева, А.М. Зверев и др.: Под ред. Е.Е. Юровской и И.М. Кривогуза. М.: Высш шк., 1998. 415 с.
43. Оппенгейм А.Л. Древняя Месопотамия. Портрет погибшей цивилизации: Пер. С англ. изд. 2-е, испр. и доп. / посл. М.А. Дандамаева. М.: Наука, 1990. 319 с.
44. Очерки истории Древнего Востока / В.С. Воробьев-Десятовский, Р.Ф. Итс, Л.А. Липин, Н.С. Петровский / Под общ. ред. В.В. Струве. Л.: Учпедгиз, 1956. 276 с.
45. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства: Навчальний посібник. К. : Либідь, 1999. 360 с.
46. Папуш И.А. История Древней Греции: В 2-х т. Мариуполь, 1996.
47. Постиндустриальная цивилизация и культура управления: Монография. Орел, 2004. 235 с. [Электронный ресурс]. Режим доступа : http://uzilevsky.orgs.org/data/uploads/postindustrial_culture.pdf.
49. Риер Я.Г. История средневековых цивилизаций. Учебное пособие. Могилев, 2001. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.twirpx.com/file/124086/>.
52. Семенникова Л.И. Цивилизации в истории человечества: Учебное пособие. Брянск, 1998. 340 с.
54. Тойнбі А. Дослідження історії [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://studentdream.narod.ru/toynbee1.htm>.
56. Успенский Ф.И. История Византийской империи / Сост. Т.В. Мальчикова. М.: Мысль, 1996. 827 с.

57. Хачатурян В. История мировых цивилизаций с древнейших времен до конца XX [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/hach_istmir/.
61. Чайлд Г. У истоков Европейской цивилизации: пер. с англ. М.Б. Свиридовой-Граниковой и М.В. Ширяевой. М.: Издат. иностр. лит-ры, 1952. 467 с.
62. Чмихов М.О. Давняя культура: навч пос-к. К.: Либідь, 1994. 288 с.
63. Шилов Ю.О. Україна в контексті світової цивілізації: Курс лекцій. К., 2012. 220 с.
65. Шпенглер О. Закат Європи. [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/shpengler.html>.
68. Яковець Ю.В. История цивилизаций: Учеб. пособие. М.: ВЛАДОС, 1997. 352 с.
- Допоміжна:
69. Булл М. Истоки // История крестовых походов / Пер. с англ. Е. Дорман. М.: КРОН-ПРЕСС, 1998. 495 с.
70. Васильев А.А. Византия и арабы. Политические отношения Византии и арабов за Аморитской династии. Сп-б, 1990.
71. Заборов М.А. Папство и крестовые походы. М., 1960. Изд-во Моск. Ун-та; ИНФРА-М, 1998. Т, 1. 640 с.
72. Кондратов А.М. Загадка сфинкса. М.: Знание, 1972. 80 с.
73. Кремгель-Брандт О. Вавилонская башня: легенды и история / Пер. нем. И.Л. Дунаевской. .: Наука, 1991. 157 с.
74. Литаврин Г.Г. Как жили византийцы. М.: Наука, 1974. 192 с.
75. Медведев И.П. Византийский гуманизм. XIV–XV вв. Сп-б.: Алетея, 1997. 341 с.
78. Полибий. Всеобщая история: В 40 кн.: В 3-х т. С.-Б.: Ювента, 1994.
81. Федоров-Давыдов Г.А. На окраинах античного мира. М.: Наука, 1975. 104 с.
82. Цезарь и Христос: Пер. с англ. М.: Крон-ПРЕСС, 1995. 736 с.

Інформаційні ресурси

- «Виртуальный музей». URL: <http://vm.kemsu.ru/>
- «Всемирная история». URL: <http://historic.ru/>
- «Всемирная история». URL: <http://www.world-history.ru/>
- «Всемирная энциклопедия искусства». URL: <http://artprojekt.ru/>
- «Исторический портал». URL: <http://www.enciklopedija.narod.ru/index.html>
- «Мир истории». URL: <http://hworld.by.ru/>
- Общеисторический форум «Новый Геродот». URL: <http://www.gerodot.ru/>
- «Библиотека Гумер – гуманитарные науки». URL: <http://www.gumer.info/>
- Библиотека всемирной литературы. URL: <http://izbakurnog.historic.ru/books/item/f00/s00/z0000008/>
- Бібліотека з історії. URL: http://libelli.ru/library/tema/sc/hist/for_hist.htm
- Бібліотека сайту «Всемирная история». URL: <http://historic.ru/books/index.shtml>
- Бібліотека сайту «Мир истории». URL: <http://hworld.by.ru/>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати творчу роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до заліку.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці проектної заявки забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	7	10	до 70
Контрольна робота	2	5	до 10
Самостійна робота	1	10	до 10
Творча робота	1	10	до 10
Усього:			до 100